

Ludobójstwo w Gazie: Obowiązki prawne, zaniedbanie obowiązków i koszt współudziału

Na dzień 21 lipca 2025 roku trwające ludobójstwo w Gazie to nie tylko katastrofa humanitarna – to druzgocący akt oskarżenia wobec międzynarodowego porządku prawnego. Z ponad 60 000 zabitych Palestyńczyków, głodem pochłaniającym ponad milion istnień oraz infrastrukturą Gazy zredukowaną do gruzów, świat staje przed jedną prawdą: dokonano ludobójstwa, a ci, którzy mieli prawny i moralny obowiązek temu zapobiec, zawiedli. Niniejszy esej przedstawia wiążące międzynarodowe obowiązki wynikające z Konwencji w sprawie ludobójstwa oraz orzeczeń Międzynarodowego Trybunału Sprawiedliwości (ICJ), zaniedbanie tych obowiązków przez kluczowe państwa oraz głęboki koszt – prawny, etyczny i odszkodowawczy – ich współudziału.

Obowiązki prawne wynikające z Konwencji w sprawie ludobójstwa

Konwencja w sprawie zapobiegania i karania zbrodni ludobójstwa z 1948 roku nakłada wyraźny obowiązek na wszystkie państwa sygnatariusze:

„Strony Umawiające się potwierdzają, że ludobójstwo, niezależnie od tego, czy popełnione w czasie pokoju, czy wojny, jest zbrodnią w świetle prawa międzynarodowego, której zapobieganie i karanie podejmują się zapewnić.”

Ludobójstwo jest zdefiniowane w Artykule II jako:

„Každy z następujących czynów popełnionych z zamiarem zniszczenia, w całości lub w części, grupy narodowej, etnicznej, rasowej lub religijnej jako takiej: (a) Zabijanie członków grupy; (b) Powodowanie poważnych obrażeń cielesnych lub psychicznych; (c) Umyślne stworzenie warunków życia mających na celu fizyczną zagładę grupy; (d) Zapobieganie narodzinom; (e) Przymusowe przenoszenie dzieci.”**

Postępowanie Izraela w Gazie – obejmujące masowe zabójstwa, celowe zagłodzenie, niszczenie szpitali, ziemi uprawnej i domów – wyraźnie spełnia **actus reus** ludobójstwa.

Międzynarodowy Trybunał Sprawiedliwości (ICJ) potwierdził w swoim orzeczeniu z **2007 roku w sprawie *Bośnia i Hercegowina przeciwko Serbii i Czarnogórze***:

„Obowiązek państwa do zapobiegania oraz odpowiadający mu obowiązek działania powstają w chwili, gdy państwo dowiaduje się lub normalnie

powinno było dowiedzieć się o istnieniu poważnego ryzyka popełnienia ludobójstwa.”

Ten obowiązek dotyczy postępowania, a nie wyniku. Państwa muszą działać przy użyciu wszystkich dostępnych środków, proporcjonalnych do ich wpływu.

W **styczniu 2024 roku** ICJ orzekł w sprawie *RPA przeciwko Izraelowi*:

„Fakty i okoliczności są wystarczające, aby uznać, że przynajmniej niektóre z praw, o które ubiega się RPA... są wiarygodne. Obejmuje to prawo Palestyńczyków w Gazie do ochrony przed aktami ludobójstwa.”

To uruchomiło natychmiastowe obowiązki prawne dla wszystkich państw stron. Zgodnie z **Artykułem 41**, te środki tymczasowe są wiążące. Brak działania od tego momentu stanowi naruszenie prawa międzynarodowego.

Zaniedbanie obowiązków przez potężne państwa

Pomimo jasności prawnej, najpotężniejsze państwa świata – Stany Zjednoczone, Niemcy i Wielka Brytania – nie tylko nie wypełniły swoich obowiązków, ale aktywnie umożliwiły ludobójstwo.

- **Stany Zjednoczone:** Z 3,8 miliarda dolarów rocznej pomocy wojskowej, dodatkowym uzbrojeniem podczas konfliktu oraz wielokrotnymi wetami w Radzie Bezpieczeństwa ONZ, USA wybrały sojusz ponad legalność. Ich niepowodzenie odzwierciedla winę Serbii w sprawie Bośni.
- **Niemcy:** Przywołując hasło „Nigdy więcej”, Niemcy wyeksportowały w samym 2024 roku broń do Izraela o wartości 326 milionów euro. Ich historyczna odpowiedzialność została odwrócona – uzbrojona w obronę tego, co nie do obrony.
- **Wielka Brytania:** Z eksportem broni wartym 42 miliony funtów i konsekwentną ochroną dyplomatyczną, Wielka Brytania podkopała własne dziedzictwo w prawie międzynarodowym. Obowiązek działania był jasny – i zaniedbany.

Zgodnie z **Artykułem III(e)** Konwencji, „współdział w ludobójstwie” sam w sobie jest zbrodnią. Te państwa, poprzez materialne wsparcie i brak interwencji, przekroczyły ten próg.

Zamiar ludobójstwa: Od retoryki do rzeczywistości

Mens rea ludobójstwa – zamiar zniszczenia grupy – nie musi być domniemany. Został wielokrotnie zadeklarowany przez izraelskich przywódców:

„Palestyńczycy są jak zwierzęta, nie są ludźmi.”
Eli Ben Dahan, 2013, Członek Knesetu

„Walczymy z ludzkimi zwierzętami i działamy odpowiednio.”

Joaw Gallant, 9 października 2023, Minister Obrony Izraela

„Pozwolenie mieszkańcom Gazy na śmierć z głodu mogłoby być uzasadnione i moralne...” „Rozmontowujemy Gazę całkowicie... Armia nie zostawi kamienia na kamieniu.”

Bezalel Smotrich, 5 sierpnia 2024, Minister Finansów Izraela

„Jedyne rozwiązanie to spalenie całej Gazy wraz z jej ludźmi za jednym zamachem.”

„Naszym wspólnym celem jest wymazanie Gazy z powierzchni ziemi. Spalcie Gazę teraz.”

Nissim Vaturi, 20 listopada 2023, Wiceprzewodniczący Knesetu

„Armia musi znaleźć sposoby bardziej bolesne niż śmierć dla cywilów w Gazie.” „Zabijanie ich to za mało.”

Amichai Eliyahu, 5 stycznia 2024, Minister Dziedzictwa Izraela

„Nie ma niewinnych. Gaza musi zostać zrównana z ziemią.”

„Nie pozwolimy na dostarczenie nawet grama pomocy do Gazy, dopóki jej ludzie nie będą błagać i klęczeć.”

Itamar Ben Gvir, 2024, Minister Bezpieczeństwa Narodowego Izraela

„Każde dziecko w Gazie jest wrogiem. Musimy okupować Gazę, dopóki nie pozostanie ani jedno dziecko.”

Mosze Feiglin, 22 maja 2025, Były członek Knesetu, lider partii Zehut

Te wypowiedzi nie są retorycznymi ozdobnikami. Są otwartymi przyznaniami się do zamiaru ludobójstwa. W połączeniu z postępowaniem Izraela – masowymi zabójstwami, głodem, niszczeniem miast – tworzą pełną prawną podstawę do oskarżenia o ludobójstwo.

Koszt współudziału: Odszkodowania i odpowiedzialność

Prawne konsekwencje ludobójstwa nie kończą się na potępieniu. Obejmują one **odszkodowania**.

Zgodnie z logiką ICJ w sprawie *Bośni* oraz normami Międzynarodowego Trybunału Karnego (ICC) dotyczącymi sprawiedliwości zorientowanej na ofiary, odszkodowania muszą być wypłacone nie tylko przez sprawców, ale także przez państwa, które nie zapobiegły zbrodni lub materialnie ją umożliwiły.

Odszkodowania powinny obejmować:

- **Dla ocalałych w Gazie:** Szacowane 18,5 miliarda dolarów na odbudowę (Bank Światowy, 2025)
- **Dla Palestyńczyków na Zachodnim Brzegu:** Za straty spowodowane ekspansją osadników i przemocą – 5-10 miliardów dolarów

- **Dla palestyńskiej diaspory:** Za historyczne wywłaszczenie i wygnanie – 10-20 miliardów dolarów
- **Dla przyszłego państwa palestyńskiego:** Na odbudowę suwerenności i infrastruktury – 30-50 miliardów dolarów

Finansowanie powinno być zbierane przez fundusz powierniczy administrowany przez ONZ. Działania prawne, krajowe i międzynarodowe, mogą wymusić zgodność. Ostateczne orzeczenie ICJ – wciąż oczekujące – może przekształcić ten wymóg w egzekwowalne obowiązki.

Niemcy, które przez ostatnie 77 lat wypłacały odszkodowania Izraelowi w uznaniu swoich zbrodni podczas Holokaustu, znajdują się teraz po drugiej stronie historii. Przez swoją bezczynność – a co gorsza, przez bezpośrednie wsparcie poprzez dostawy broni – zapewniły sobie konieczność wypłaty odszkodowań narodowi palestyńskiemu przez kolejne 77 lat. Ich powojenny moralny kapitał został wydany nie na sprawiedliwość, lecz na utrwalanie niesprawiedliwości.

Jeśli chodzi o Izrael – głównego sprawcę ludobójstwa – jego odpowiedzialność może nie zakończyć się na restytucji finansowej. Biorąc pod uwagę ogromną skalę zniszczeń, wysiedleń i lekceważenia prawa międzynarodowego, Izrael może nie być w stanie wypełnić swoich obowiązków odszkodowawczych jedynie środkami pieniężnymi. W takim scenariuszu **restytucja terytorialna** – zwrot skradzionej ziemi jej prawowitym palestyńskim właścicielom – może stać się nie tylko moralnym imperatywem, ale także prawną koniecznością.

Wniosek: Obowiązek naruszony, sprawiedliwość wymagana

Ludobójstwo w Gazie nie miało miejsca w tajemnicy. Rozegrało się na żywo, na oczach prawnie zobowiązanego świata, który wybrał bezczynność.

Obowiązki prawne były jasne. **Zaniedbanie obowiązków** było celowe. **Koszt współudziału** musi teraz zostać zapłacony.

To nie jest tylko zbrodnia Izraela. Należy ona również do państw, które ją finansowały, uzbrajały i broniły. Odszkodowania, postępowania karne i historyczne rozliczenie są nie tylko możliwe – są konieczne.

Niemcy, samozwańczy strażnik moralności po Holokauście, będą zmuszone odpowiedzieć za swoje podwójne standardy. A Izrael, który zniszczył naród i wyczerpał własną legitymację, może odkryć, że jego jedyną pozostałą walutą jest ziemia, którą zdobył siłą – i którą teraz musi zwrócić.

„Nigdy więcej” to nie hasło. To odpowiedzialność. A w Gazie świat zawiódł.